

ÅRSBERETNING 2005



Børnerådet



FAKTA OM BØRNEKONVENTIONEN

- Fulde navn: FN's Konvention om Barnets Rettigheder.
- Enstemmigt vedtaget af FN's medlemslande den 20. november 1989.
- 192 stater i verden har tilsluttet sig Børne konventionen
 - det er den konvention med den største opbakning af alle FN's konventioner.
- Der er i alt 41 artikler om rettigheder: Politiske, civile, økonomiske, sociale og kulturelle.
- FN's Børnekomité består af 18 personer fra forskellige lande. De bliver valgt for fire år ad gangen og kan genudpeges. De repræsenterer ikke deres hjemland, men er valgt pga. deres særlige indsigt i børns levevilkår.
- Børnekonventionens fire hovedprincipper er:
 - Rettighederne i konventionen gælder alle børn uden diskriminering (artikel 2).*
 - Barnets bedste skal komme i første række i alle beslutninger vedrørende barnet (artikel 3).*
 - Barnet har ret til overlevelse og udvikling (artikel 6).*
 - Barnet har ret til at blive hørt og få sine meninger respekteret, og til at deltage i beslutninger der vedrører barnets eget liv (artikel 12).*

DANMARK TIL EKSAMEN I BØRNS RETTIGHEDER

Hvad betyder det for børn i Danmark?

I 2005 var Danmark til eksamen i børns rettigheder. Det foregik hos FN's Børnekomité i Geneve. Forud for eksamen lå en lang rapporteringsproces med rapporter fra den danske regering, Børnerådet og private organisationer samt formøder mellem Børnekomitéens medlemmer, Børnerådet og de danske børneorganisationer. Det var tredje gang, at den danske regering skulle redegøre for, hvor langt vi i Danmark er kommet med at implementere FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Rapporterne, møderne og eksaminationen sætter fokus på børns rettigheder i Danmark. Og processen er med til at slå fast, at børns rettigheder er vigtige og skal respekteres. I Børnerådet er vi overbeviste om, at processen gør en forskel for børns situation. Vi har derfor valgt, at denne årsberetning skal sætte fokus på rapporteringen til Børnekomitéen.

Regeringen sendte i august 2003 sin rapport til FN's Børnekomité. Rapporten var en sober og grundig gennemgang af opvækstvilkår for børn i Danmark og status for deres rettigheder i dansk lovgivning og i praksis. Dog var den visse steder mangelfuld og lidt for "lyserød". Børnerådet og en gruppe af frivillige børneorganisationer skrev derfor hver deres supplerende rapport, som Børnekomitéen fik tilsendt i januar 2005.

Børnekomitéens eksamination af regeringen fandt sted i september, og forinden havde både Børnerådet og de frivillige organisationer møde med Børnekomitéen. På dette møde redegjorde vi for, hvilke spørgsmål vi især finder er problematiske for børn og unge i Danmark. Mødet var en del af Børnekomitéens forberedelse til deres eksamination af regeringen. Efter denne vendte Børnekomitéen tilbage til den danske regering med kritik af enkelte områder og en række anbefalinger til forbedringer. Komitéen har ingen magt til at hævde sine forslag, men det er god tone i internationalt samarbejde at tage anbefalinger fra FN-systemet alvorligt. Næste udspil er derfor regeringens.

Rapporteringen til Børnekomitéen er overstået for denne gang. Men hvad er der kommet ud af alle de mange kræfter, der er lagt i arbejdet? Det vil vi belyse i denne årsberetning. Jeg har ikke forventninger om, at resultaterne skal kunne aflæses som

nye lovforslag fra den ene dag til den anden. Men jeg tror, at Børnekomitéens anbefalinger glider ind i den danske debat og over tid sætter sig igennem i lovgivningen. Komitéen har fx nu over to runder haft fokus på børns klageadgang, og selvom der ikke er parathed i Folketinget til at løse hele problemet, er der bevægelse. Børnerådets "Børneinfo" er en del af løsningen.

For at vurdere hvilket indtryk Børnekomitéens anbefalinger gør på danske ministre, og hvilke tanker de gør sig om børns retsstilling i Danmark, har vi bedt fem ministre om at reflektere over de anbefalinger fra Børnekomitéen, som vedrører deres ressort. Samtidig giver regeringens delegationsleder, Kim Vinthen fra Udenrigsministeriet, i et interview et billede af, hvordan opgaven løses af den danske administration, og hvordan samarbejdet mellem ministerierne forløber.

Internationalt samarbejde kræver tålmodighed, og beslutningerne skal stadig træffes herhjemme i det danske folketing, i kommuner og i institutioner. Men for mig at se er Danmarks samarbejde med FN-systemet også på dette område med til at garantere en fortsat udvikling mod flere rettigheder til børn i almindelighed og til de mest udsatte i særdeleshed. Viden om Børnekonventionen skal styrkes, så børnehavepædagogen, skolelæreren og de lokale politikere kender børns rettigheder og konventionen. FN's anbefalinger skal frem i lyset og diskussionerne bredes ud i samfundet. Det håber vi at kunne bidrage til med Børnerådets årsberetning 2005.



A handwritten signature in blue ink, which appears to read "Klaus Wilmann". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Klaus Wilmann
Formand for Børnerådet



BØRNERÅDETS RAPPORT TIL BØRNEKOMITÉEN

Børn fængsles stadig i nogle situationer sammen med voksne, og det går ikke altid lige godt med at inddrage børn i alle beslutninger, der vedrører dem selv. Disse forhold fremgår dog ikke klart af regeringens officielle rapport til FN's Børnekomité. Børnerådet valgte derfor at sende en supplerende rapport til Børnekomitéen i januar 2005.

Danmarks 3. officielle rapport til FN's Børnekomité er grundigere og mere nuanceret end regeringens tidligere rapporter. Danmark har lært af og lyttet til Børnekomitéens anbefalinger i forhold til den 2. rapport. Men Børnerådet savner flere nuancer af børns vilkår i Danmark. Børnerådet har derfor selv afleveret en supplerende rapport til komitéen, som i højere grad end den officielle rapport berører de problemer, som udsatte børn og unge lever med i Danmark. Børnerådet havde inden processens start opfordret regeringen til at inddrage børn og unge i Danmark direkte i rapporteringsprocessen gennem seminarer eller lignende. Da regeringen ikke har ønsket dette, har Børnerådet selv haft en omfattende dialog med børn og unge. På den måde har børn og unge selv været med til at formulere budskaber om det at vokse op i Danmark. Resultaterne blev formidlet i rapporten "Børnesyn" - en selvstændig rapport til Børnekomitéen, som blev afleveret samtidig med Børnerådets supplerende rapport (se omtalen af "Børnesyn" side 15).

Børnekonventionen bør inkorporeres i dansk lov

Børnerådet har gennem mange år udtrykt utilfredshed med, at de danske regeringer kun halvhjertet arbejder for at virkeliggøre Børnekonventionen i alle dele af det danske samfund.

Børnerådet arbejder for, at Børnekonventionen bliver inkorporeret i dansk ret, så dens betydning får et mærkbart løft, ligesom det skete for Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, da den blev inkorporeret i dansk lov i 1992.

I 2001 afgav et udvalg en betænkning om inkorporering af FN's konventioner. Men Børnekonventionen var ikke blandt de konventioner, som blev anbefalet til inkorporering. Ifølge betænkningssudvalget er Børnekonventionen for upræcist

formuleret til at dommerne kan anvende den i de danske retssale. Den daværende regering undlod at følge op på betænkningen, og ingen af FN's konventioner er endnu blevet inkorporeret i dansk ret.

I vores nordiske broderlande bliver Børnekonventionen taget mere alvorligt. I Norge var der ligeledes udvalgsarbejde, men i modsætning til her i Danmark blev Børnekonventionen inkorporeret i sin helhed og gjort til norsk lov i 2003. Den svenske rigsdag har pålagt alle offentlige institutioner, fra rigspolitichefen til den mindste kommune, at gøre sig klart, hvordan institutionerne kan lægge et børneperspektiv ind over opgaverne og opstille mål for at fremme rettighederne for børn i Sverige.

På nuværende tidspunkt er der ingen tegn på, at den danske regering vil inkorporere Børnekonventionen i dansk ret eller gå i tæten for en systematisk indarbejdelse af konventionen i lovgivning og praksis på alle niveauer. Børnerådet har beklaget dette overfor FN's Børnekomité og giver i rapporten eksempler på, hvordan Børnekonventionen ikke altid bliver efterlevet i Danmark – hverken i lovingen eller i praksis.

Børn bliver hørt – men ikke ofte nok

Børnekonventionens artikel 12 fastslår, at børn har ret til at have deres egen mening og til at blive hørt i alle beslutninger, der vedrører dem selv. I Danmark er det sociale og retslige system blevet bedre til at efterleve dette. I hvert fald formelt. For reelt er der stadigvæk langt igen, før Børnekonventionens artikel 12 er tilstrækkeligt implementeret. Eksempelvis giver den sociale lovgivning pr. 1. januar 2006 sårbare børn, som fjernes fra deres forældre, flere rettigheder. De kan fx klage over valg af alternativt bosted, når de er fyldt 12 år. Men de har stadigvæk ikke indflydelse på selve beslutningen om deres fremtid. Selvom lovgivningen påbyder myndighederne at høre børnene, inden der træffes beslutninger, sker dette stadigvæk kun i under halvdelen af sagerne. Børnerådet har i rapporten til FN's Børnekomité anbefalet, at alle børn over 12 år i disse sager får fulde partsrettigheder og adgang til at trække på en tillidsperson efter eget valg. Børnerådet har også anbefalet, at

det gøres lovpligtigt, at alle børn, uanset alder, høres i forældremyndigheds- og samværssager. I dag er det i Danmark kun lovpligtigt at høre børn over 12 år, når myndighederne får overdraget ansvaret for at fastsætte forældremyndighed og samvær.

Børn bør have klageadgang

Den danske grundskoles undervisning skal ifølge skolens formålsparagraf bygge på demokrati. Men loven mangler rettigheder for elever i skolen. De kan vælge et elevråd, men de kan ikke klage over urimelige afgørelser eller nedværdigende behandling. Børnerådet har derfor foreslået, at loven giver elever klageret, så de kan klage over fx skolens fysiske forhold, forkert behandling, mobning fra andre elever eller lærere mv. Børnerådet har via Satspuljen fået støtte til at oprette en såkaldt "Børneinfo". Det er et skridt i den rigtige retning i forhold til børns klageadgang – men løser ikke problemet til fulde.

Børnerådet frygter de facto kriminel lavalder

I Børnekomitéens konkluderende bemærkninger fra 2001 skrev komitéen, at Danmark bør sikre, at lovgivning og politik omkring unge, der har begået kriminelle handlinger bringes i overensstemmelse med Børnekonventionen og andre relevante internationale standarder. Tonen i debatten omkring unge, der har begået kriminalitet, er imidlertid i løbet af de sidste fem år blevet stadig hårdere. Regeringen taler om "nul tolerance" og har en uforsonlig og inhuman holdning overfor unge, der har begået kriminelle handlinger. De initiativer, der bliver taget omkring de unge, tilsidesætter ofte den eksisterende viden omkring forebyggelse af kriminalitet og erstatter en socialpædagogisk indsats med indespærring. Det undrer og bekymrer Børnerådet. Der mangler i Danmark egnede steder at anbringe børn under efterforskning af sager, hvilket betyder, at børn ind i mellem anbringes i samme fængsler som voksne. De unge bliver derved behandlet som kriminelle frem for som børn, der kan hjælpes på fode igen. Rådet har derfor overfor Børnekomitéen givet udtryk for sin frygt for, at Danmark kan ende med en de facto kriminel lavalder på 12 år, selvom den kriminelle lavalder ifølge lovgivningen er 15 år.

Flere eksempler i Børnerådets supplerende rapport

Børnerådet supplerende rapport til FN's Børnekomité har fokus på børns vilkår i Danmark set i relation til Børnekonventionen. Ud over beskrivelsen af problemet med den manglende inkorporering af Børnekonventionen medtager rapporten områderne: Familieforhold, børns sundhed og velfærd, uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter samt særlige beskyttelsesforanstaltninger for børn. Børnerådets rapport er gratis og kan bestilles hos Børnerådet eller hentes på vores hjemmeside: www.brd.dk/materialer.

ASYLSØGENDE BØRN SVIGTES

FN's Børnekomité består af 18 medlemmer. Et af medlemmerne er Lucy Smith, professor i privatret og ansat på Oslo Universitet. Hun har gennem sin mangeårige karriere beskæftiget sig med børns rettigheder, og regnes for en af Nordens førende eksperter på området. "Børn er mit fag", som hun selv har udtrykt det i interviews.

Som 46-årig blev hun Norges første kvindelige doktor i jura på afhandlingen "forældremyndighed og børneret". Et emne, som siden har optaget hende, og selv om hun glædede sig, da Norge for nogle år siden erstattede begrebet forældremyndighed med forældreansvar, luftede hun også sin bekymring på børnenes vegne. For ny lovgivning gør ikke forældrenes kamp om børnene mindre hjerteskrærende og vanskelige. "Når forældre vælger at blive skilt, så har de værsgo at blive boende i samme nabolag", har hun siden udtalt.

Efter en årrække som universitetslektor blev hun i 1987 landets første kvindelige professor i jura. Seks år efter blev hun rektor på universitetet og dermed Norges første kvindelige rektor - et job hun bestred indtil 1998. Hun har været medlem af Børnekomitéen siden 2003. Børnerådet har spurgt hende, på hvilke områder det kniber for Danmark med at overholde konventionen. Selv om hun som enkeltmedlem nødig vil udtale sig om, hvad der er danske børns største problem i forhold til konventionen, siger hun:

- Generelt er landene i Norden ledende i verden, når det gælder om at efterleve Børnekonventionen. Men de har alle problemer, når det gælder de mindreårige asylansøgere. Især de enlige asylansøgebørn.



DET ER SUNDT AT BLIVE KIGGET OVER SKULDEREN

Ministerierne forholder sig mere og mere seriøst til Børnekonventionen, siger lederen af den danske delegation Kim Vinthen fra Udenrigsministeriet.

Af journalist Annette Bredmose

Danmark ligger i front, når det gælder om at leve op til Børnekonventionen. Alligevel blev der gået kritisk til den danske delegation, da den i september sidste år var til eksamen hos Børnekomitéen i Geneve. De 18 komitémedlemmer holdt sig ikke tilbage med hverken at udtrykke kritik eller bekymring på danske børns vegne.

- Den danske børnelovgivning ligger langt over niveauet i sammenligning med en række andre lande, og alt hvad der kom af kritik og anbefalinger fra komitéen skal ses på den baggrund. Men dermed ikke være sagt, at eksaminationen var nem, for det var ikke tilfældet, og sådan skal det heller ikke være, siger Kim Vinthen. For selv om Danmark ligger højt, er det langt fra det samme, som at danske myndigheder er perfekte. Der er med Kim Vinthens ord altid rum for forbedringer.

- Men rummet vil selvfølgelig være relativt mindre end for lande, der for eksempel kæmper med børnearbejde eller bruger børn i væbnede konflikter. Men jeg synes bestemt, at medlemmerne gik hårdt nok til de problemer, som vi har her i Danmark.

Som delegationsleder var det på eksaminationsdagen hans opgave at holde åbnings-talen i salen. Den indeholdt nogle af de emner, som delegationen fandt mest vigtige og som også fremgik af den 3. danske rapport.

- Herefter stod det komitéen frit for at spørge om alt, hvad de kunne finde på. Det var ikke altid, at vi kendte svarene, for spørgsmålene kan være utrolig detaljerede, og så måtte vi ringe hjem til de enkelte ministerier og spørge. Desuden blev der ikke kun stillet spørgsmål til regeringsrapporten, men også til de skyggerapporter, som ngo'erne var kommet med. I det hele taget må jeg sige, at medlemmerne var ganske godt orienteret om danske forhold og den danske debat.



KIM VINTHEN

Chefkonsulent i
Menneskerettigheds-
kontoret, Udenrigs-
ministeriet.
Leder af den danske
delegation.

Hvad betyder det, at Danmark er med i et system, hvor man lader et organ udefra kigge på danske børns vilkår?

- Det skulle gerne være et incitament til, at Danmark strammer sig an, og det er det også. Rapporterne og eksaminationerne er et nødvendigt instrument til at sikre, at alle de fine ord, der er nedfældet i konventionen, også bliver taget alvorligt.

Så det er sundt for Danmark, at nogen kigger os over skulderen?

- Ja, det er sundt, at der kommer nogen udefra og peger på problemer, som man måske ikke er opmærksom på, når man sidder i Danmark og administrerer den ene eller anden lovgivning. Rapporteringsprocessen sikrer, at konventionen ikke bliver sådan en død genstand, der ligger over i et hjørne og samler støv.

Hvad betyder det, at ngo'erne kommer med deres egne rapporter?

- Det betyder, at det billede komitéen får af danske børns forhold er mere facetteret. Det er fint, at vi på den måde får en bred vifte af synspunkter frem. Jeg synes også, at det fungerer godt, at ngo'erne sidder med ved eksaminationen.

Ligesom komitéen i højere grad end tidligere gik i detaljer ved eksaminationen, var den 3. periodiske rapport også mere detaljeret end de to foregående. Mens 1. og 2. rapport i højere grad koncentrerede sig om at beskrive for eksempel det danske skole- og daginstitutionssystem, var der i den 3. mere fokus på de problemer, som danske børn slås med.

- Ministerierne forholder sig mere og mere seriøst til de internationale forpligtelser og er villige til at gå i detaljer med problemerne. Tidligere har man måske skøjtet lidt let hen over tingene, og det kan hænge sammen med en usikkerhed over for, hvad komitéen egentlig var interesseret i. Efterhånden som dialogen mellem komitéen og den danske delegation udvikler sig, får vi sporet os ind på hinanden og dermed bliver værdien af rapporteringen og eksaminationen større.

Næste eksamination finder sted i august 2008, og cirka et år før vil det forberedende arbejde begynde. Embedsmænd i Socialministeriet, Familie- og Forbrugerministeriet, Integrationsministeriet, Justitsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Kulturministeriet og Undervisningsministeriet skal gennemgå og forholde sig til de bestemmelser i Børnekonventionen, som vedrører deres ministerium. De skal gøre rede for, hvilke opfølgninger og nye tiltag, der er gjort siden sidste eksamination og sende deres bidrag til Kim Vinthen.

- Det er så min opgave at få strikket en rapport sammen. Jeg tager udgangspunkt i det keredokument, som blev udarbejdet i forbindelse med, at Danmark ratificere-

rede konventionen. Det indeholder en redegørelse for retstilstanden i Danmark og danner grundlag for de følgende periodiske rapporter. Også den grønlandske og færøske retstilstand skal beskrives. Når den samlede rapport er skrevet færdig og har været til godkendelse i ministerierne, i Grønland og på Færøerne, sendes den til komitéen. Cirka et halvt år før eksaminationen kommer der fra komitéen en liste over supplerende spørgsmål.

- Det er spørgsmål, som komitéen føler rejser sig på baggrund af rapporten, og her er det så de enkelte ministerier, der skal svare. For eksempel Familienministeriet, da der sidst blev efterlyst en institution i det danske system, som er koordinator for alt, hvad der vedrører børn. Selve eksaminationen tager en dag, og herefter er der kun at rejse tilbage til Danmark og vente på, at komitéen kommer med sin konkluderende rapport. Her slås det fast, på hvilke områder Danmark lever op til konventionen og på hvilke, der er grund til kritik. Samtidig kommer komitéen med en række anbefalinger. Kritik og anbefalinger lægges frem på et efterfølgende møde i Udenrigsministeriet, hvor de enkelte ministerier er indbudt.

- På den måde forsøger vi at skabe et ejerskab til anbefalingerne hos ministerierne. Det er ikke sådan, at vi rejser hjem fra eksaminationen, og så tænker vi ikke mere over det, før den næste rapport skal være klar. Det som blev påpeget i 2005, skal de enkelte ministerier gerne skæve til i deres daglige arbejde.

Hvad er regeringens indstilling til processen?

- Ligesom de øvrige FN-konventioner betyder Børnekonventionen meget for regeringen i den forstand, at det er vigtigt, at vi efterlever vores internationale forpligtelser. Skal tingene hænge sammen, så må vi nødvendigvis gøre det selv, som vi kræver af andre lande. Men dermed ikke være sagt, at vi altid erklærer os enige med komitéens anbefalinger, men vi forholder os til dem.

RAPPORTERINGS-PROCESSEN TIL FN'S BØRNEKOMITÉ

- Hvert 5. år afleverer regeringen en rapport til FN's Børnekomité om efterlevelsen af Børnekonventionen i landet.
- De nationale menneskerettighedsinstitutioner og private organisationer afleverer supplerende rapporter senest tre måneder inden det forberedende møde.
- Børnekomitéen holder forberedende møde (pre-session) og udarbejder en liste med spørgsmål (list of issues) til regeringen. Ti hovedproblemstillinger (10 key concerns) afgrænses. Til pre-session deltager de institutioner, der har skrevet supplerende rapporter.
- Regeringen modtager Børnekomitéens spørgsmål og skal svare skriftligt.
- Eksaminationen: Regeringens delegation svarer på spørgsmål fra Børnekomitéen.
- Institutioner kan deltage i mødet men har ikke taleret.
- Børnekomitéen udsender konkluderende bemærkninger (concluding observations) med kritik og anbefalinger.
- Deltagerstaten skal i den næste periodiske rapport følge op på, hvordan det er gået med at efterleve komitéens anbefalinger.



HVAD MENER BØRNENE?

Børn og unges bidrag til Børnerådets rapport

80 børn og unge i alderen 13-16 år mødtes i slutningen af 2004 til konferencer i Køge og Horsens. På dagsordenen var Børnerådets ønske om at finde frem til, hvad børn og unge selv mener, der er godt for børn i Danmark, og hvad der kan blive bedre. De unges idéer og budskaber blev siden samlet i rapporten "Børnesyn" og sendt til FN's Børnekomité.

Da regeringen ikke ønskede at inddrage børn og unge direkte i processen med rapporteringen til FN's Børnekomité, valgte Børnerådet i stedet selv at gøre det. I slutningen af 2004 inviterede vi derfor 80 børn og unge til at deltage i to konferencer. Her skulle børnene nå frem til, hvad der efter deres mening er godt for børn og unge i Danmark og få idéer til, hvad der kan blive bedre. På konferencerne arbejdede børnene med fire temaer: *Vrede voksne, Skolen, Sund i Danmark og Hvem bestemmer her*. Temaerne var på forhånd valgt på baggrund af Børnepanelundersøgelsen "Børns rettigheder" (august 2004).

Skældud smitter

Sure voksne giver sure børn. Skældud smitter! Det var et af budskaberne fra børnene på konferencerne. Børnene efterlyser respekt, anerkendelse, ros og forklaringer man kan forstå. Skolen skal være præget af engagerede lærere, der kan deres fag og er i stand til at formidle på en medrivende måde. Eleverne skal have indflydelse på undervisningen, der skal være plads til diskussioner og lærerne skal differentiere undervisningen efter den enkeltes niveau. På den måde vil færre kede sig og der vil ikke opstå så meget larm. Mobning skal behandles som et kollektivt problem, og alle - både den der bliver mobbet, mobberne, klassekammeraterne, forældrene og lærerne - skal involveres i løsningen. Gamle bøger, slet ingen bøger, kopier, forældede tavlekort, dårlige stole, borde som falder sammen, for små lokaler og ulækre toiletter. Mange danske skoler er simpelthen ikke rare at opholde sig i! Børnene på konferencerne mente, at det virker demotiverende for både trivsel og for indlæring. Løsningen her handler ifølge børnene om flere ressourcer.

Dyrt at være sund

Skoleboder der sælger billig kage men dyr frugt. Det er realiteten for mange børn i Danmark. Børnene på konferencen foreslog derfor, at momsens på sunde fødevarer sættes ned, mens den på alt det usunde sættes op, så det ikke er økonomien, der spænder ben for, at vi lever sundt. Sjovere og mere idrætsundervisning var også på børnene ønskeliste til forbedringer for børns vilkår i Danmark. Det samme gjaldt mere indflydelse på områder som skoleindretning og lejrture. Børnebyråd i kommunerne blev efterlyst og en større genside forståelse mellem børn og forældre blev fremhævet som en konstruktiv løsning på mere medindflydelse i familien.

Flotte medieproduktioner

Gruppernes arbejde på konferencerne i Køge og Horsens blev formidlet i otte flotte medieproduktioner: To hjemmesider, to børneaviser, to radioprogrammer og to tv-udsendelser. Efterfølgende er budskaberne fra medieproduktionerne samlet på hjemmesiden www.boernesyn.dk. Skriftligt er børnenes ønsker og idéer blevet formidlet i rapporten Børnesyn, som sammen med Børnerådets supplerende rapport blev sendt til FN's Børnekomité i januar 2005.



BØRNEENES ØNSKER OG FORSLAG

VREDE VOKSNE

Ingen der slår
Mere respekt
Ingen ydmygelse
Mindre skældud
Ingen der er sure og råber
Samtale om problemer
Ros
Forklaringer

SKOLEN

Helhjertet indsats mod mobning
Etablering af mobbepatruljer
Mindre larm
Spændende og motiverende undervisning
Undervisning tilegnet den enkeltes niveau
Lærere uddannet til at undervise på forskellige klassetrin
Bedre faciliteter

SUND I DANMARK

Færre fristelser i og udenfor skolen
Gør sund mad billigere: Sæt moms ned
Gør usund mad dyrere: Sæt moms op
Mere sund mad + mere motion = færre fede børn
Flere og sjovere idrætstimer
Skolesportsstævner og motionsdage
Tilskud til dyre sportsgrene
Ingen pres om eliteudøvelse

MEDBESTEMMELSE

Mere indflydelse på undervisningen, skolens indretning, skolebod og lejrture
Indflydelse giver ansvarsfølelse
Elevrådsindflydelse på flere områder
Børnebyråd i kommunerne
Mere medbestemmelse hjemme, fx på ferievalg
Bestemme over egne områder, fx tøj, hår, værelser og selvtjente penge
Større gensidig forståelse mellem børn og forældre



MØDET MED EN ENGAGERET BØRNEKOMITÉ

Formandens dagbog fra Geneve

Den 8. juni 2005 deltog Børnerådet i den såkaldte pre-session med FN's Børnekomité i Geneve. Mødet var en del af komitéens forberedelse til det officielle møde med den danske regeringsdelegation. På mødet blev det diskuteret, hvordan det går med implementeringen af Børnekonventionen i Danmark. Børnerådets delegation bestod af cand.jur. Susanne Glending fra Børnerådets sekretariat og rådets formand, Klaus Wilmann, der skrev denne dagbog.

8. juni 2005, eftermiddag:

Hurtigt check-in på hotellet. Mødtes herefter med de ngo'er, der også skulle deltage ved pre-session: Red Barnet, De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI), UNICEF Danmark og Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF). Drøftede den næste dags forløb og fik de sidste aftaler på plads. Hvem siger hvad, er der temaer, vi især skal lægge vægt på osv. Tilbage på hotellet gennemgik jeg mine noter og mit talepapir endnu engang, rettede til og præciserede.

9. juni 2005 kl. 9:

Holdt et kort møde med to medarbejdere fra Børnekomitéen, som satte os ind i procedurerne og svarede på vores spørgsmål om afviklingen af pre-session. Formålet med pre-session er først og fremmest at hjælpe Børnekomitéen med at forstå forholdene i det specifikke land forud for deres møde med landets regeringsdelegation. Ved at lytte til uafhængige institutioner, analyser og vurderinger får komitéen et bredere indtryk af, hvilke problemer og diskussioner som optager de nationale aktører. Regeringsrapporter er sjældent 100 procent nuancerede og kan aldrig stå alene.

Pre-session kl. 10:

Lagde ud med et kort oplæg, hvor jeg redegjorde for, hvor vi især finder, at der er problemer med at implementere Børnekonventionen. Jeg anbefalede, at konventionen inkorporeres direkte i

dansk lov og redegjorde bl.a. for det tilbagevendende problem, at de mest udsatte børn, som involveres i sociale sager, alt for sjældent bliver hørt. Anbefalede komitéen at interessere sig for, hvordan Danmark implementerer konventionens artikel 12, som handler om at høre børn. At høre og inddrage børns synspunkter er desuden et problem i mange sager om skilsmisse, hvor børnene har krav på at få respekteret deres rettigheder og blive hørt. Derudover redegjorde jeg for problemer med skoleelevers manglende formelle rettigheder i den danske folkeskole og fremlagde de forslag, som Børnerådet mener, kan styrke demokratiet i grundskolen. Jeg rundede af med at fortælle om Børnerådets syn på børns manglende adgang til at kunne klage og vores forslag om at give Børnerådet nye opgaver. Herefter redegjorde Susanne Glending for det danske retssystem og sociale systems behandling af børn med begyndende kriminel adfærd. Børnerådets pointe er, at de behandles som kriminelle frem for som børn, der kan hjælpes på fode igen.

Niels Hjortdal fra Red Barnet, som talte på vegne af ngo-gruppen, fremhævede betydningen af, at Børnekonventionen inkorporeres i dansk lov, og at Danmark forpligter sig til at udarbejde en egentlig handlingsplan på baggrund af FN's Børnetopmøde i 2002. Han kom ind på problemet med fattige børn i Danmark og omtalte den undersøgelse, som Red Barnet har ladet gennemføre i samarbejde med Socialforskningsinstituttet. Han rundede af med en omtale af børns opvækstvilkår i Grønland.

En engageret Børnekomité

Herefter tog komitéens medlemmer over. Komitéen består af 18 højt-kvalificerede børnerettighedseksperter fra forskellige lande. Det stod hurtigt klart for os, at komitéens medlemmer havde forberedt sig endog meget grundigt og kendte til mange nuancer i det danske samfund.

Denne del af pre-session bestod i, at komitéens medlemmer stillede os spørgsmål om børns vilkår i Danmark. De var effektive og stillede over 100 spørgsmål. Komitéens spurgte ind til alle områder af børns liv, men der var især fire områder, der optog



Børnekomitéens medlemmer. Vi blev bedt om at fortælle, hvordan børn af asylansøgere lever i Danmark, om forholdene på modtagecentre, om madpakkeordninger og levevilkår. Vi drøftede forholdene for børn med handicaps og børns opvækstvilkår og rettigheder i Grønland. Og endelig havde vi en drøftelse af Børnerådets vilkår efter regeringens økonomiske nedskæring i 2002. En handling som direkte strider mod Børnekomitéens anbefalinger til Danmark fra 2001. Det blev tydeligt for mig, at der ude i verden er meget fokus på Danmark og den danske attitude overfor omverdenen og folk med anden etnisk baggrund end dansk. Komitéens medlemmer undrede sig over den danske lukkethed og var direkte bekymrede for rettighederne for børn med anden etnisk baggrund end dansk.

Seancen med spørgsmål fra Børnekomitéen og svar fra os bar præg af dialog. Danske børns problemer kan synes beskedne, hvis man selv er vokset op i den fattigste del af verden. Men komitéens grundholdning er, at man ikke skal lade de fattigste landes muligheder være mindste fællesnævner. I stedet stiller Børnekomitéen krav om et niveau for implementering af Børnekonventionen, som matcher det enkelte lands udviklingsstade og muligheder.

Børnekomitéens formand, hollandske Jacob Doek, rundede pre-session af og opsummerede en række spørgsmål, som komitéen efterfølgende ville drøfte. Ud fra denne drøftelse oplistede Børnekomitéen siden en række nye spørgsmål, som den danske regering blev bedt om at besvare skriftligt inden selve eksaminationen.

Frokost, møde med ngo-forum og afrejse

Pre-session sluttede kl. 13. Efter en hurtig frokost og yderligere en kort drøftelse med flere af komitéens medlemmer på tomandshånd, startede vores næste møde kl. 14. Selvom Børnerådet ikke er en ngo, havde vi valgt at takke ja til en invitation om et møde med et forum, som hjælper og koordinerer ngo'ernes kontakt med Børnekomitéen. På mødet deltog repræsentanter fra delegationer fra andre lande, der skulle til pre-session de kommende dage: Finland, Uganda og Kina. På mødet drøftede vi problemstillinger i relation til arbejdet med at implementere Børnekonven-

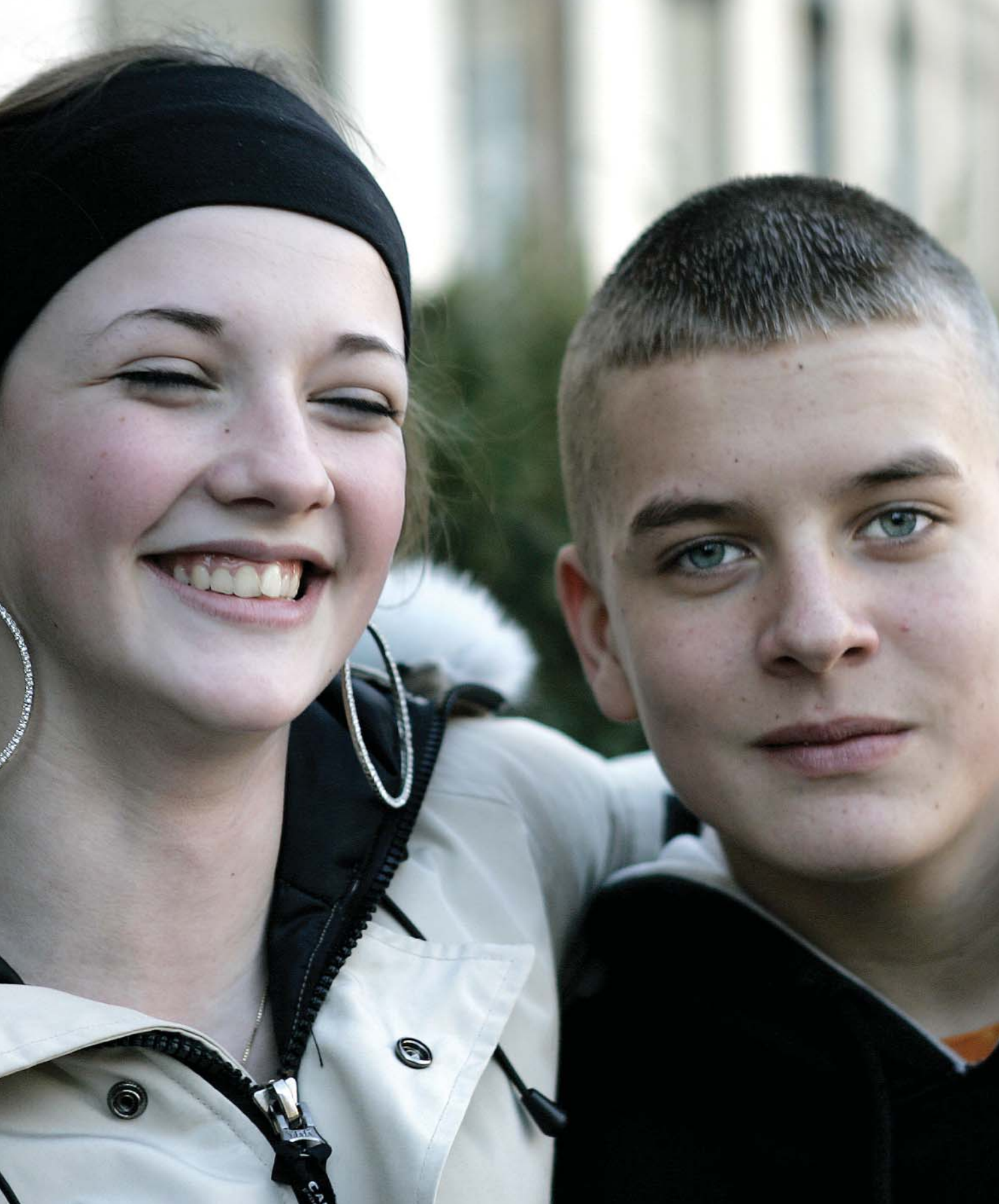
tionen, og det var interessant for mig at lytte til de særlige vilkår, der følger med at være en uafhængig organisation i lande, der er mindre demokratiske end herhjemme.

Efter ngo-mødet var vi klar til afrejse. Trætte efter et par intense dage, men også tilfredse pga. de gode drøftelser med komitéens medlemmer.

DANMARKS RAPPORTERING TIL FN'S BØRNEKOMITÉ

- *19. juli 1991:* Danmark tilsluttede sig FN's Børnekonvention.
- *15. februar 1995:* FN's Børnekomité's konklusion på Danmarks 1. rapport.
- *8. juni 2001:* FN's Børnekomité's konklusion på Danmarks 2. rapport.
- *August 2003:* Danmark afleverede den 3. rapport til FN's Børnekomité.
- *1. februar 2005:* Danske organisationer afleverede supplerende rapporter til FN's Børnekomité.
- *8. juni 2005:* Pre-session. FN's Børnekomité mødtes med de danske organisationer.
- *26. september 2005:* Eksaminationen. FN's Børnekomité mødtes med repræsentanter for den danske regering.
- *30. september 2005:* FN's Børnekomité's anbefalinger til Danmark.
- *17. august 2008:* Danmark skal aflevere sin 4. rapport.





FN'S BØRNEKOMITÉ TIL DANMARK:

Børns rettigheder kan sikres bedre

Den 30. september 2005 kom Børnekomitéens konkluderende bemærkninger. Børnekomitéen roste Danmark for at indgå i en ærlig og konstruktiv dialog med komitéen, og komitéen hilser en positiv udvikling indenfor flere områder velkommen. Men Danmark kan stadigvæk blive bedre til at efterleve Børnekonventionen og sikre børns rettigheder. Derfor har Børnekomitéen også en række anbefalinger til Danmark om, hvordan vi kan forbedre børns rettigheder indenfor en række områder. Komitéen har ikke magt til at pålægge den danske regering at følge anbefalingerne. Men det er god tone i internationalt samarbejde at arbejde frem mod at sikre, at anbefalingerne bliver efterlevet i både lovgivning og praksis.

Børnekomitéens anbefalinger til Danmark:

Generelle mål for implementering af FN's Børnekonvention:

- Danmark bør sikre, at Børnekomitéen også får informationer om Færøerne.
- Børnekomitéens anbefalinger fra 2001 bør gennemføres 100 procent.
- Danmark bør styrke implementeringen af Børnekonventionen i nationale love og forskrifter.
- Børnekonventionen bør have forrang for national lovgivning, når reglerne er i konflikt med hinanden.
- Danmark bør inkorporere Børnekonventionen i dansk lov.
- Danmark bør sikre, at der indføres en national handlingsplan for implementeringen af Børnekonventionen og følge op på det slutdokument, Danmark underskrev ved FN's Børnetopmøde i 2002.
- Danmark bør etablere uafhængige klageinstanser med en realistisk bevilling for børn. Det kan fx ske gennem Børnerådet eller Ombudsmanden.
- Børnekonventionen bør indgå i alle skolers undervisningsplaner.
- Der bør udvikles vedvarende træningsprogrammer i børns rettigheder for alle, der arbejder med børn.

GENERELLE PRINCIPPER I BØRNEKONVENTIONEN

(artikel 2,3,6 og 12 om ikke-diskrimination, at sikre barnets bedste, barnets ret til udvikling og til at blive hørt)

- Danmark bør styrke indsatsen for at forhindre og fjerne alle former for de facto diskriminering af børn fra etniske minoriteter, flygtninge- og asylsøgende børn og immigrantbørn.
- Danmark bør sikre videreinformation om indholdet af regeringens nationale handlingsplan i forbindelse med verdenskonferencen mod diskrimination mv. fra 2001 samt implementering af handlingsplanen.
- Danmark bør sikre, at alle voksne, der arbejder med børn, har mulighed for at hjælpe børn med at udtrykke deres mening og at sikre børns mening tages i betragtning.
- Danmark bør sikre, at alle kommuner inddrager børns meninger og at de jævnligt evaluerer om børns meninger – herunder børns indflydelse på politikker og programmer – bliver hørt.

Civile rettigheder:

- Danmark bør sikre børn beskyttelse mod skadelig information og materiale på internettet.

FAMILIE OG ANBRINGELSE

Familiesammenføring:

- Danmark skal sikre, at de danske regler om familiesammenføring lever op til Børnekonventionens artikel 1, hvilket betyder, at aldersgrænsen for familiesammenføring hæves fra 15 til 18 år.

Anbringelse:

- Danmark bør styrke indsatsen overfor børn og forældre inden en anbringelse. Inden en anbringelse bør der ske en grundig undersøgelse, og der skal laves en grundig handleplan med inddragelse af børn.
- Danmark bør støtte, at der rekrutteres plejefamilier med anden etnisk baggrund end dansk.
- Anbragte børns kontakt med deres forældre bør støttes, hvis kontakten ikke er imod barnets bedste.

Misbrug af børn:

- Danmark bør styrke indsatsen overfor børn, der er ofre for misbrug. Det skal bl.a. ske ved hjælp af tidlig indsats, hjælp i hjemmet, oplysningskampagner, forældreprogrammer, rehabiliteringsprogrammer mv.

- Danmark bør bruge slutdokumentet fra det regionale møde i Slovenien i juli 2005 til en aktiv indsats mod alle former for fysisk, psykisk eller seksuel vold mod børn.

SUNDHED OG VELFÆRD

Børn med handicap:

- Børn med handicap bør sikres i de kommunale politikker.
- Børn med handicap bør sikres sociale ydelser.
- Uddannelsesmulighederne for børn med handicap bør sikres.

Fysisk sundhed:

- Danmark bør styrke indsatsen mod overvægt og fedme blandt børn i Danmark.
- Danmark bør styrke indsatsen mod overvægt, fedme og høj børnedødelighed i Grønland.

Mental sundhed:

- Danmark bør styrke indsatsen for børns mentale sundhed.
- Det bør undgås at anbringe børn på voksenpsykiatriske afdelinger.
- Der bør iværksættes mere forskning i ADHD og ADD, så der ikke fejl-diagnostiseres, og der bør sikres andre former for behandling end medicin.
- Der bør iværksættes en indsats mod selvmord blandt børn – især i Grønland.

Levestandard:

- Regeringen bør styrke indsatsen overfor børn i de fattigste familier i Danmark – det gælder både familier med dansk og med anden etnisk baggrund.

Uddannelse, fritid og kultur:

- Danmark bør sikre lige adgang til uddannelse for alle børn.
- Danmark bør styrke indsatsen mod etnisk skævhed i folkeskoleuddannelsen i Danmark.
- Danmark bør styrke indsatsen mod mobning og sikre børns deltagelse i initiativer herfor.



SÆRLIGE BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER

Flygtninge/asylbørn:

- Danmark bør sørge for bedre forhold på modtagelsescentrene.
- Danmark bør styrke udpegning af repræsentanter for uledsagede flygtningebørn.
- Der bør iværksættes en undersøgelse af det høje antal flygtningebørn, der forsvinder.

Alkohol/stofmisbrug:

- Danmark bør sikre information til børn og forældre om konsekvenserne ved alkohol og stofmisbrug.
- Danmark bør sikre at børn, der misbruger alkohol eller narkotika, bliver behandlet som ofre og ikke som kriminelle.
- Der bør etableres bedre rehabiliteringstilbud.

Seksuelt misbrug:

- Danmark bør styrke indsatsen mod kommerciel seksuel udnyttelse.
- Danmark bør bekæmpe børnepornografi og styrke rehabiliteringsprogrammer.
- Jurister, socialrådgivere m.fl. bør trænes i, hvordan de arbejder med seksuelt misbrugte børn på en måde, der er skånsom mod børnene.

Unge kriminelle:

- Danmark bør sikre fuld implementering af artikel 37 (b) (barnet må ikke frihedsberøves), 39 (barnet har ret til resocialisering) og 40 (Barnets alder skal tages i betragtning mv.).
- Danmark bør ændre sin praksis med isolationsfængsling af børn og tage skridt mod at børn og voksne adskilles ved frihedsberøvelse.
- Danmark bør sikre, at unge under 15 år ikke frihedsberøves.

Opfølgning, udbredelse og 4. nationale rapport:

- Danmark bør sikre en fuld implementering af Børnekomitéens anbefalinger ved at distribuere dem til relevante parter og overveje, hvordan de gennemføres.
- Regeringen bør gøre Danmarks 3. rapport til FN's Børnekomité, Børnekomitéens anbefalinger og de supplerende rapporter kendt og tilgængelige for den brede offentlighed, via internettet mv.
- Den 4. officielle rapport fra Danmark skal afleveres senest den 17. august 2008. Den må max fylde 120 sider og skal også inkludere Grønland og Færøerne.

Børnekomitéens samlede anbefalinger til Danmark kan læses på Børnerådets hjemmeside under FN's Børnekonvention: www.brd.dk



Hej! Mit navn er Stine Harrekilde...

Sådan starter Stine Harrekilde, 15 år og fra Køge, sit brev til FN's Børnekomité. Stine deltog på Børnerådets konference i Køge. Bagefter var hun i erhvervspraktik i Børnerådets sekretariat. Her lærte hun mere om rapporteringsprocessen til FN's Børnekomité og skrev et brev til Børnekomitéen om sin personlige oplevelse af konferencen. Her følger et uddrag af brevet:

”Jeg synes, selve dagen forløb rigtig godt. Der var en god stemning lige fra morgentunden af, og det var tydeligt, at der ikke var nogen, der havde meldt sig til bare for at få en dag fri fra skolen. Alle grupperne startede med nogle øvelser, så man lærte hinanden at kende lidt bedre, og det var en god ting da det ikke var alle, der kendte hinanden fra før. Bagefter organiserede vi os, og gik opstemte i gang med at arbejde med de fire medier indtil deadline, hvor alle heldigvis var færdige. Vi holdt kun en pause, og det var for at spise frokost. Min pointe er, at vi havde det hyggeligt samtidig med, at vi fik udrettet en masse. Jeg tror, det skyldtes, at vi havde en dejlig følelse af at lave noget, der betød noget. Vi sluttede dagen af med at se og lytte til, hvad de andre havde lavet, og gik hjem med en følelse af, at vi nærmest havde ændret verden.”

”Børn vil gerne være med til at bestemme lidt mere i skolen og i hjemmet. Vi vil ikke bare sidde og vente på, at de voksne tager beslutningerne for os. Vi vil også selv have noget at skulle have sagt. Derfor er det jo også dejligt, at der netop bliver lavet sådan en rapport, hvor vi selv bliver taget med på råd. Det føles godt at blive hørt. At udrette noget. At vide, at det, man laver, betyder noget, gør en forskel. I skolen bliver vi ikke lige så motiverede af noget, lærerne siger vi skal, som vi bliver af at gøre noget, vi selv har været med til at beslutte. Vi passer ikke lige så godt på ting, som lærere har givet os, som vi gør med ting, vi selv har købt. Vi har ikke samme ansvarsfølelse over ting, vi ikke er involverede i. Derfor vil vi gerne involveres.”

”Jeg vil gerne takke for muligheden for at blive hørt. Jeg synes, det er ret sejt af Børnerådet at tage børnene med på råd, når det nu er børnene det handler om. Jeg synes også, det er logisk, så jeg kan kun opfordre andre lande til at følge trop. Det er os, det handler om, så jeg synes, vores mening burde høres.”

Med venlig hilsen
Stine Harrekilde



HVAD SKER DER NU?

Danmark kan blive bedre til at efterleve Børnekonventionen, og der kan fortsat gøres meget for at forbedre børns rettigheder i Danmark. Det konkluderer FN's Børnekomité i sine afsluttende bemærkninger til den danske regering. Men hvad vil ministerierne konkret gøre? Det har Børnerådet spurgt fem ministre om.

”Hvordan forholder ministeriet sig konkret til Børnekomitéens anbefalinger og hvilke tiltag vil du som minister tage for at efterleve komitéens anbefalinger?” Det spørgsmål stillede Børnerådet til justitsministeren, undervisningsministeren, familieministeren, integrationsministeren og socialministeren. Integrationsministeren, familieministeren og socialministeren har svaret inden redaktionen af denne årsberetning sluttede og det er Børnerådets klare indtryk, at der ved denne 3. rapporteringsproces kan spores en ny grad af åbenhed. Den 3. rapport har i højere grad end tidligere fokus på de problemer, som danske børn slås med. Selvom rapporten efter Børnerådets opfattelse stadigvæk kan udbygges og give et endnu mere nuanceret indtryk af børns vilkår i Danmark, leverer den trods alt en tro på, at processen med rapportering og eksamination hos Børnekomitéen bliver taget alvorligt i de danske ministerier.

Får danske børn nu flere rettigheder?

Ministre, embedsmænd, Børnerådet og forskellige ngo'er har tilsammen lagt mange kræfter i rapporteringsprocessen til FN's Børnekomité, som nu formelt er afsluttet for denne gang. Men kan processen og de mange anstrengelser reelt måles i flere børnerettigheder i Danmark og en større grad af implementering af FN's Børnekonvention? Eller med andre ord: Har processen nogen reel betydning for børns liv i Danmark? Børnerådet er overbevist om, at det har den. Om ikke på kort sigt, så på lang sigt. Processen betyder, at der bliver sat fokus på børns rettigheder. Den danske delegationsleder Kim Vinthen fra Udenrigsministeriet siger i interviewet her i årsberetningen, at ministerierne gerne skal skæve til Børnekomitéens anbefalinger i deres arbejde. Børnerådet håber, at ministerierne vil mere end ”skæve” til

”Vi må tage komitéens bemærkninger og anbefalinger alvorligt”

(RIKKE HVILSHØJ,
INTEGRATIONSMINISTER)

anbefalingerne. Vi ved godt, at anbefalingerne ikke fra den ene dag til den anden bliver omsat til lovforslag og ændringer i praksis. Men vi kan se, at Danmark med rapporteringerne og anerkendelsen af Børnekomitéens anbefalinger, tager små skridt i den rigtige retning.

Flere små skridt

Et lille skridt er fx blevet taget i forbindelse med Satspuljebevillingen til Børnerådets Børneinfo. FN's Børnekomité har i flere år efterlyst, at Danmark opretter en uvildig klageinstans for børn. Og Børnerådet har påpeget en række områder i lovgivningen, hvor børn ikke bliver hørt i beslutninger, der træffes om deres liv, og hvor børn heller ikke har mulighed for at klage. Børnerådet har spurgt familieminister Lars Barfoed, hvad han konkret vil gøre for at efterleve Børnekomitéens anbefaling med at etablere en klageadgang for børn og unge. Familieministeren har svaret at:

”I forhold til spørgsmålet om der skal være en uvildig instans, børn kan klage til, pågår der bl.a. i retsudvalget i øjeblikket en del drøftelser om dette emne. Der har således været afholdt høring af organisationer på området, Folketingets Ombudsmand har afgivet redegørelse om praksis og børns muligheder for at klage til ham, og der er planer om yderligere aktiviteter på dette område. Det er min vurdering, at det i første omgang er mest hensigtsmæssigt at afvente disse drøftelser for at få det bedste grundlag til at vurdere, om der er brug for flere initiativer”.

Selvom Lars Barfoed ikke umiddelbart vil gribe til handling her og nu, opfatter Børnerådet hans svar om drøftelserne i Retsudvalget sammen med Satspuljebevillingen til Børnerådets Børneinfo som et tegn på, at Børnekomitéens anbefalinger bliver hørt og respekteret.

Et andet skridt i den rigtige retning er, at integrationsministeren har lyttet til Børnekomitéens anbefaling til Danmark om at foretage en nærmere undersøgelse af problemet med asylansøgerbørn, der forsvinder fra asylcentre. Integrationsminister Rikke Hvilshøj skriver til Børnerådet, at:

”Jeg kan oplyse, at uledsagede mindreårige asylansøgere, der forsvinder inden deres asylsag er blevet behandlet, for tiden er genstand for et intensiveret myndighedssamarbejde både på nationalt og internationalt plan. Udlændingemyndigheder, politi og indkvarter-

ringsoperatører her i landet samarbejder om at kortlægge problemets omfang og identificere forbedringstiltag med henblik på at imødegå og bekæmpe problemet”.

Et sidste eksempel på et skridt i den rigtige retning kommer fra socialminister Eva Kjer Hansen. Børnerådet har spurgt hende, hvordan hun forholder sig til Børnekomitéens anbefaling om, at staten skal sikre, at der bliver rekrutteret plejefamilier med anden etnisk baggrund end dansk. Eva Kjer Hansen har svaret Børnerådet og skriver bl.a.:

”Jeg er enig med komitéen i, at børn med anden etnisk baggrund end dansk kan have behov for plejefamilier, der har samme baggrund som deres familie. På satspuljen for 2006 blev der af denne grund afsat 4.4 mio. kr. over en 4-årig periode til at hverve plejefamilier med anden etnisk baggrund end dansk”.

Børnerådet presser på

Store ændringer kræver dog stor tålmodighed. Men Børnerådet har ikke tænkt sig at ruste sig med tålmodighed og vente på, at forbedringer i børns rettigheder og vilkår sker. Vi vil fortsat presse på og gøre vores til, at der sker en udbredelse af Børnekomitéens anbefalinger. Og vi forsøger konstant at påvirke det officielle Danmark til at følge anbefalingerne og ikke skyde komitéens gode forslag ned med en ”vi-ved-bedst-selv-attitude”. Det er samspillet imellem de diskussioner, vi fører i politiske og faglige fora i Danmark og vores kontakter til institutioner og organisationer i andre lande, som fornyer den danske dagsorden. Intet land kan alene sikre, at menneskerettighederne overholdes, og børns rettigheder er endnu mere udsatte end andres. I mange samfund er menneskerettighederne oppe imod stærke kræfter - økonomiske interesser, sikkerhedsmæssige eller politiske interesser. Børnenes rettigheder savner ofte stærke pressionsgrupper. I Danmark har vi Børnerådet, visse offentlige institutioner og ngo’erne. Internationale retsregler, menneskerettighedskonventionerne og samarbejdet over grænserne er garantien for, at vi kan bevare en høj standard på dette område.

”Børnerettigheder og børneperspektiver er væsentlige omdrejningspunkter for regeringen og indtænkes også løbende i lovgivningen og andre tiltag”

(LARS BARFOED,
FAMILIE- OG FORBRUGERMINISTER)

”FN’s Børnekonvention er et godt redskab til at sætte fokus på børns rettigheder. I den forbindelse er det positivt, at Børnekomitéen sætter fokus på udviklingspunkter både herhjemme og i udlandet”.

(EVA KJER HANSEN,
SOCIALMINISTER)

2005 ÅRET DER GIK

2005 var for Børnerådet præget af rapporteringsprocessen til FN's Børnekomité. Men Børnerådet var også aktive på en lang række andre arenaer.

Større initiativer og projekter

RAPPORTERING TIL FN'S BØRNEKOMITÉ

Hvert 5 år skal Danmark sende sin officielle rapport om børns vilkår i Danmark til FN's Børnekomité. Børnerådet følger processen på nært hold og har selv leveret en supplerende rapport til komitéen.

Opgaver:

Udarbejdelse af Børnerådets supplerende rapport.
Udarbejdelse af rapporten "Børnesyn" på baggrund af to konferencer, deltagelse ved "pre-session" hos Børnekomitéen og observationsrapport ved Danmarks eksamination hos komitéen.



BØRN OG SUNDHED

Hvordan kan vi tilføje et børneperspektiv til debatten og viden om børns sundhed?

Opgaver:

Udarbejdelse af værktøjskasse vedrørende unge og alkohol sammen med Sundhedsstyrelsen og Komitéen for sundhedsoplysning, Børnepanelrapporten "Sundhed i 8. klasse", afholdelse af den første af tre konferencer for børn/unge om en sund skole.

BØRNERÅDETS BØRNE- OG UNGEPANEL

Hvad mener børn og unge i Danmark?

Opgaver:

4 spørgeskemaundersøgelser:
Sundhed i 8. klasse.

8. klasses mening om: Undervisnings og det faglige niveau.

Rigtigt og forkert.

(Offentliggøres marts 2006).

9 år i skole: Elever evaluerer deres skoleliv.

(Offentliggøres april 2006)

Fokusgruppeinterviews

MAGTANVENDELSE I FOLKESKOLEN

Hvordan kan vi mindske magtanvendelsen indenfor specialundervisningen på skoler i Danmark?

Opgaver:

Afholdelse af konference, udgivelse af rapport og inspirationshæftet "Magtanvendelse i folkeskolen".

FOR UNG TIL AT VÆRE KRIMINEL

Børnerådets arbejdsgruppe har fokus på vilkårene for unge, der har begået kriminalitet.

Opgaver:

Ekspertergruppemøder, temadag, udarbejdelse af debatoplægget "For ung til at være kriminel".
(Udkom jan. 06)



Udvalg og samarbejdsgrupper

Børnerådets medlemmer og sekretariat har i 2005 deltaget i følgende udvalg/arbejdsgrupper som repræsentanter for Børnerådet:

Udvalget om forældremyndighed og samvær (Birgitte Holmberg Pedersen)

Socialministeriets udvalg om anbragte børns og forældres retssikkerhed (Inger Thormann)

Baggrundsgruppen for Psykiatrifondens Børne- og UngeProjekt (Inger Thormann)

Teknologirådets gruppe "Børn og Miljø" (Else Guldager)

Følgegruppe for Odense Socialpædagogiske seminarium og SDU om døgninstitutioner (Klaus Wilmann)

Tænketanken: Center for Balance mellem Arbejdsliv og Familie-fritidsliv (Klaus Wilmann)

Justitsministeriets udvalg til gennemførelse af Haagerkonventionen (Bente Ingvarsen)

Det nordiske netværk af børneråd og børneombudsinstitutioner
The European Network of Ombudsmen for Children (ENOC)

Diverse nationale samarbejds- og baggrundsgrupper om børns rettigheder og vilkår i DK

Informationsaktiviteter

Børnerådets hjemmeside for voksne:

www.brd.dk

I 2005 havde vi 641.592 besøg fordelt på 39.313 unikke brugere.

Børnerådets hjemmeside for børn:

www.brd.dk/boern

I 2005 havde vi 100.612 besøg fordelt på 8031 unikke brugere

Elektroniske nyhedsbreve

Pressearbejde

Diverse debatindlæg, kronikker og artikler

Oplæg og foredrag

Årsberetning



Børnerådets konferencer, workshops og temadage

For ung til at være kriminel

Tre rundbordssamtaler, temadag

Magtanvendelse i folkeskolen

To konferencer

Sådan får vi en sund skole

En konference



Vært for møde i netværket af nordiske børneombudsmænd



BØRNERÅDETS BØRNEINFO

Børn og unge får stadig flere rettigheder i samfundet. Men for at børn skal kunne udnytte deres rettigheder, må de kende dem. I Børnerådet er vi derfor glade for, at vi i slutningen af 2005 fik tilsagn om støtte fra Satspuljen til at oprette "Børnerådets Børneinfo" fra begyndelsen af 2006.

Børneinfoen kommer til at bestå af tre primære aktivitetsområder: *Vidensindsamling, Vidensformidling og Rådgivning til børn og unge.*

I første omgang vil vi især fokusere på at indsamle viden om børns og unges rettigheder og videreformidle denne til både børn og voksne. Børneinfoen skal indsamle og formidle viden både i forhold til national lovgivning og i forhold til internationale regler og konventioner. Vidensindsamlingen skal bl.a. knytte an til praksis – til de arenaer og sammenhænge, hvor børn og unge lever deres liv. Det er Børnerådets intention at udvikle et net af samarbejdsrelationer og informanter på forskellige niveauer. Det handler både om at skabe kontakt til grupper af børn og unge og om at skabe kontakt til voksne, som kan informere om praksis i forhold til de grupper af børn, som ikke umiddelbart selv er i stand til at videreformidle viden til Børnerådet.

Børn og unge skal kende deres rettigheder

Vidensformidlingen vil blive en nøglefunktion i Børneinfoen. Formålet er bl.a. at informere og rådgive børn og unge om deres rettigheder, men også om deres klage- eller handlemuligheder. Børneinfoen vil derved bidrage til at udbrede kendskabet til børns rettigheder og FN's Børnekonvention blandt børn og unge, hvilket Danmark jo er forpligtet til ifølge FN's Børnekonvention.

Børneinfoen skal også – dog i første omgang i begrænset omfang – sørge for rådgivning til børn og unge. Rådgivningen vil henvende sig til børn og unge, som søger information både af personlige, kollektive eller uddannelsesmæssige årsager. Børneinfoen vil rette en særlig opmærksomhed på børn og unge med handicap og har foreløbig en bevillingsramme på 4 år.

Ud over etableringen af Børneinfoen har Børnerådet fra Satspuljen fået støtte til videreførelse af vores Børne- og Ungepanel frem til 2010. I panelet foretager vi hvert år flere undersøgelser blandt et repræsentativt udsnit af børn og unge i Danmark. I 2005 foretog vi fire undersøgelser i Børne- og Ungepanelet.

BØRNERÅDETS HØRINGSSVAR 2005

JANUAR

Høringssvar om Lov om ændring af forældremyndighed og samvær m.fl. (Kommunalreformen på det familieretlige område)

Høringssvar om forslag til ændring af folkeskoleloven, lov om specialundervisning for voksne m.v. (Udmøntning af kommunalreformen på skoleområdet)

Høringssvar om udmøntning af kommunalreformen ved lov om social service.

Høringssvar om udmøntning af kommunalreformen i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Høringssvar vedrørende styrket undervisning i dansk som andetsprog (Udvidet adgang til at henvise tosprogede elever til andre skoler end distriktsskolen)

FEBRUAR

Høringssvar vedrørende forslag til en ny pædagoguddannelse

APRIL

Udtalelse om udkast til "Vejledning om reklameidentifikation, skjult reklame".

MAJ

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om indhentelse af børneattest ved ansættelse og beskæftigelse af personer i visse tilbud mv.

Høringssvar vedrørende Pjecen "Hvad må du sige?"

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om indhentelse af børneattest ved ansættelse og beskæftigelse af personer i dagtilbud til børn m.v.

Høringssvar vedrørende vejledning om godkendelse af og tilsyn med

private opholdssteder og private botilbud.

Høringssvar vedrørende Belgiens forslag til Rådets rammeafgørelse om forbud, der følger af dom for seksuelle lovovertrædelser mod børn.

JUNI

Høringssvar vedrørende EU-kommissionens Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmissegager.

Høringssvar vedrørende bekendtgørelse om garanti for social behandling for stofmisbrug af unge under 18 år.

AUGUST

Høringssvar vedrørende nedsættelse af forældrebetalingssandel for plads i daginstitution og privat pasning.

Høringssvar vedrørende udkast til lov om markedsføring.

Høringssvar vedrørende Forbrugerredegørelse 2005.

Høringssvar om udkast til vejledning om særlig indsats for børn og unge.

OKTOBER

Høringssvar vedrørende lovforslag om lukning af Statens Pædagogiske Forsøgscenter.

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog.

NOVEMBER

Høringssvar vedrørende forslag til ændring af lov om folkeskolen (styrket evaluering og anvendelse af nationale test etc.).

Høringssvar vedrørende bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Høringssvar vedrørende udkast til folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har begyndt skolegangen.

Børnerådets svar på Socialministeriets høring om "Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om en familieydelse".

DECEMBER

Høringssvar vedrørende forslag til lov om uddannelse til pædagog (professionsbachelor).

Høringssvar vedrørende Straffelovrådets Betænkning nr. 1462 om kriminalisering af generelle opfordringer til selvmord.

UDGIVELSER I 2005

**Børnerådets 10 års
jubilæum 1994-2004**
(jubilæumsskrift)



Magtanvendelse i folkeskolen

– Et inspirationshæfte
(Hæfte – kan bestilles hos Center for Ligebehandling af Handicappede)

Rapport til FN's Komité om barnets rettigheder

- Børnerådets supplerende rapport til Danmarks 3. periodiske rapport
(Rapport, gratis)

Børnesyn

- Supplerende rapport til FN's Komité om barnets rettigheder
(Rapport, gratis)

**8. klasses mening om:
Læring og det faglige miljø**
(Børnepanelrapport, gratis)

Sundhed i 8. klasse
(Børnepanelrapport, gratis)

Hvad glor du på?

– Når børn uden handicap møder børn med handicap
(dvdfilm – 175 kr.)



Børnerådets materialer kan bestilles på vores hjemmeside. For rapporter betales et ekspeditionsgebyr på 20 kr. + porto, hvis denne overstiger 15 kr. De fleste af materialerne kan hentes gratis på Børnerådets hjemmeside: www.brd.dk

BØRNERÅDETS ØKONOMI 2005

Det økonomiske grundlag for Børnerådets arbejde er hovedsagelig den årlige finanslovsbevilling. Undtagelser herfra er fondsstøtte til konkrete projekter og medfinansiering fra samarbejdsparter.

Økonomiske nøgletal for 2005:

Indtægter

Finanslovsbevilling	4.000.000
Tillægsbevilling ¹	100.000
Salg af bøger	31.941
Fonde mm.	150.000
Indtægter i alt	4.281.941

Udgifter

Løn og vederlag	3.228.127
Alm. driftudgifter	1.061.310
Særlige initiativer	152.991
Eksternt finansierede aktiviteter	150.000
Udgifter i alt	4.592.428 ²

¹ Til afholdelse af sundhedskonferencer

² Merforbruget er finansieret af Børnerådets opsparing



BØRNERÅDETS MEDLEMMER

Klaus Wilmann, formand, pædagog og konsulent
Birgitte Holmberg Pedersen, næstformand, dommer
Else Guldager, sundhedsplejerske og ph-d, konsulent
Pernille Hviid, psykolog, lektor Københavns Universitet
Inger Thormann, psykolog, Skodsborg Observations- og behandlingshjem
Helga Kolby Kristiansen, cand.phil, forstander Silkeborg Højskole
Niels Egelund, psykolog, professor, Danmarks Pædagogiske Universitet

BØRNERÅDETS SEKRETARIAT

Medarbejdere pr. 1. marts 2006:

Annette Juul Lund, sekretariatschef (tiltræder 1. april 2006)
Søren Gade Hansen, fuldmægtig, cand.jur og lærer
(konstitueret sekretariatschef frem til 1. april 2006)
Anne Mejer, fuldmægtig, informationsmedarbejder, cand.comm
Susanne Glending, fuldmægtig, cand.jur.
Lene Hansen, fuldmægtig, cand.comm.
Thomas Willer, fuldmægtig, cand.scient.soc.
Bettina Frølund, kontorfunktionær
Rosalind Jensen, kontorassistent
Kia Ditlevsen, studentermedarbejder, stud.scient.soc

Følgende arbejde også i sekretariatet i 2005:

Bente Ingvarsen, sekretariatschef, mag.scient.soc. og socionom
Yasmeen Tahira Khan, kontorfunktionær (vikar)
Ann Christina Oliveira, praktikant, stud.scient.soc.

Årsberetning 2005

Udgivet af Børnerådet · Vesterbrogade 35 A · 1620 København V · Tlf. 3378 3300 · Fax. 3378 3301 · E-mail: brd@brd.dk · www.brd.dk · Marts 2006

Tekst Anne Mejer, Børnerådets sekretariat · Annette Bredmose, journalist · Klaus Wilmann, formand for Børnerådet · Lene Hansen, Børnerådets sekretariat
Redigering Anne Mejer, Børnerådets sekretariat **Grafisk tilrettelæggelse** Oktan, Peter Waldorph **Foto** Mikael Rieck · Lene Hansen, Børnerådets sekretariat
Oplag 700 **ISBN** 87-90946-35-9. **Tryk** Schultz Grafisk. Årsberetningen er gratis og fås ved henvendelse til Børnerådets sekretariat eller ved bestilling på vores hjemmeside. Årsberetningen kan også hentes på Børnerådets hjemmeside: www.brd.dk



BØRNERÅDET ER EN STATSIG INSTITUTION, SOM ARBEJDER PÅ AT SIKRE BØRNS RETTIGHEDER SAMT INFORMERE OG RÅDGIVE OM BØRNS FORHOLD I SAMFUNDET. BØRNERÅDET INDDRAGER BØRNS SYNSPUNKTER I DETS ARBEJDE. BØRNERÅDET ER FAGLIGT OG POLITISK UAFHÆNGIGT MEN ADMINISTRATIVT KNYTTET TIL MINISTERIET FOR FAMILIE- OG FORBRUGERANLIGGENDER. RÅDET BEHANDLER IKKE KONKRETE KLAGESAGER.

Børnerådet · Vesterbrogade 35 A · 1620 København V · Tlf: 3378 3300 · Fax: 3378 3301 · E-mail: brd@brd.dk · www.brd.dk